

**TCMB 85. OLAĞAN GENEL KURUL
TOPLANTISI**

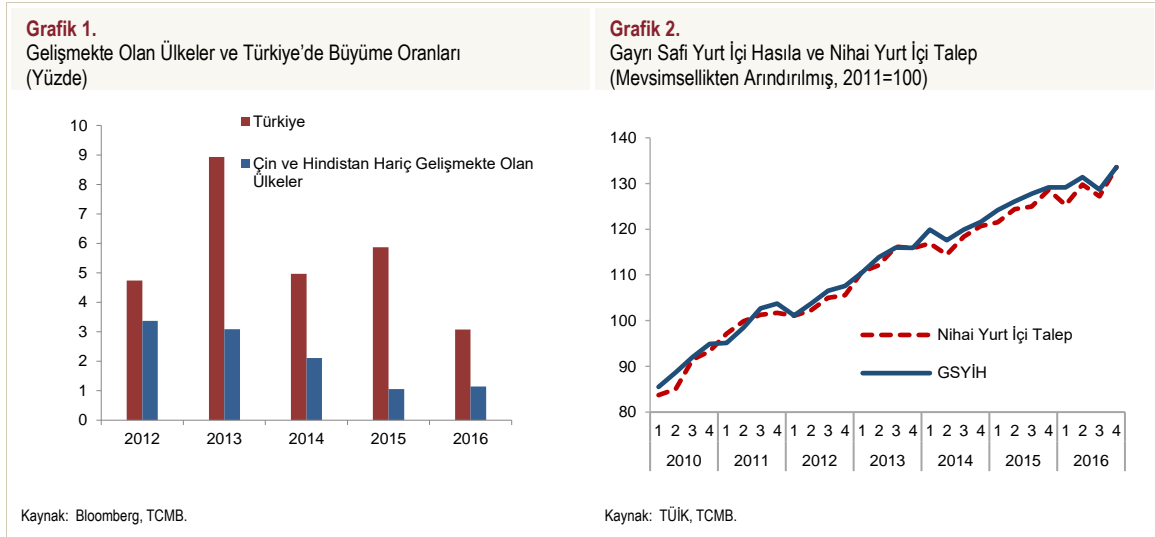
Murat ÇETİNKAYA
Başkan

24 Nisan 2017, Ankara

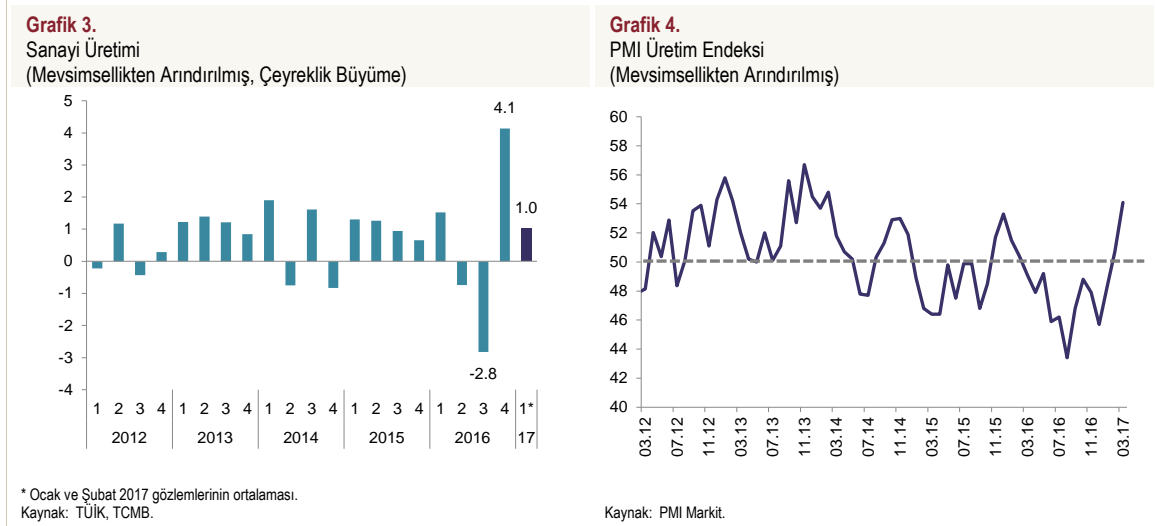
Bankamızın Sayın Pay Sahipleri, Değerli Konuklar, Değerli Basın Mensupları, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın 85. Olağan Genel Kurul Toplantısı'na hoş geldiniz.

Genel Kurul'da görüşülecek gündem maddelerine geçmeden önce, önemli gördüğüm bazı konuların üzerinde durmak istiyorum. İlk olarak yakın dönemdeki makroekonomik gelişmelere değinerek, bu çerçevede para politikasının nasıl şekillendiğini özetlemeye çalışacağım.

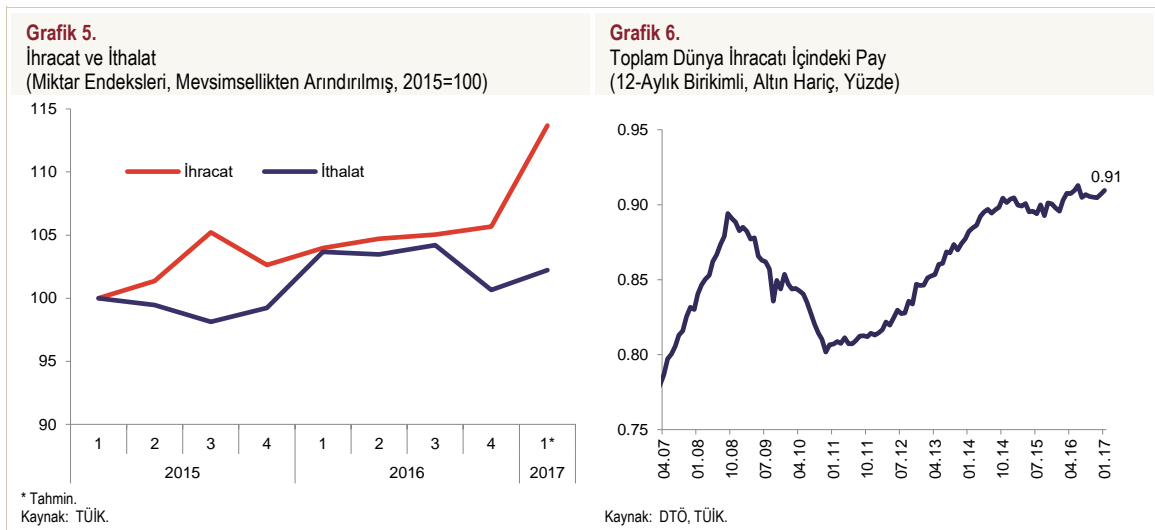
Küresel büyüme 2016 yılında küresel finansal krizden bu yana sürdürdüğü zayıf seyrini korumuştur. Gelişmekte olan ülkelerde büyümenin zayıf olduğu son beş yıllık dönemde Türkiye ekonomisi görece olarak iyi bir performans gösterdi (Grafik 1). Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYİH) 2016 yılında ağırlıklı olarak nihai yurt içi talebin etkisiyle yüzde 2,9 oranında arttı. Öte yandan, net ihracat, turizm gelirlerindeki kayıpların da etkisiyle büyümeyi azaltıcı yönde etkiledi (Grafik 2).

Yakın dönemde açıklanan göstergeler, 2017 yılı ilk çeyreğinde iktisadi faaliyette ılımlı bir seyir olabileceğine işaret ediyor (Grafik 3 ve Grafik 4). Bununla beraber, mal ihracatındaki güçlü artış eğiliminin devam edeceği, alınan tedbir ve teşviklerin yurt içi talebi destekleyeceği, belirsizlik algısında ve finansal koşulların sıkılığında iyileşme olacağı varsayımlarıyla yılın ikinci çeyreğinden itibaren iktisadi faaliyette kademeli bir toparlanma öngörüyoruz.

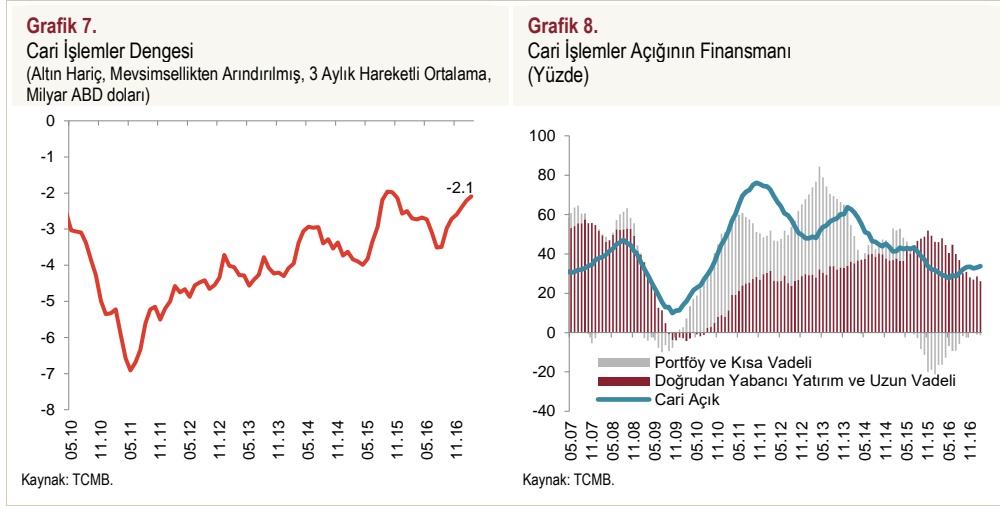

Öncü göstergeler ihracatın ithalattan daha hızlı büyüdüğüne işaret ediyor (Grafik 5). Ayrıca, Türkiye'nin küresel ihracattaki pazar payı artış eğilimini koruyor (Grafik 6). Bu çerçevede, 2017 yılında net ihracatın büyümenin en önemli sürükleyicilerinden biri olmasını bekliyoruz.

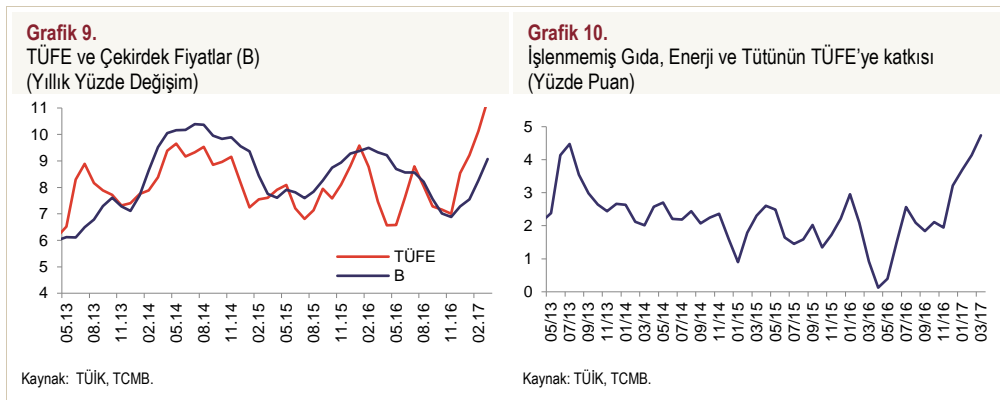

Cari işlemler dengesinde 2014 yılından itibaren gözlenen iyileşme süreci 2016 yılının üçüncü çeyreğine kadar devam etmiştir. Enerji fiyatlarındaki düşüş bu eğilime katkı sağlamayı sürdürürken, olumsuz jeopolitik gelişmeler ve turizm gelirlerindeki azalma yılın ikinci yarısında cari dengedeki iyileşmeyi yavaşlatmıştır. Öte yandan, Avrupa Birliği ülkelerinde ılımlı talep koşullarının devam etmesi ve ithalatın zayıf seyretmesi cari dengeye olumlu etki ediyor (Grafik 7). Yakın dönem eğilimine dair veriler cari dengedeki iyileşmenin devam edeceğine işaret etmektedir. Az önce de değindiğim gibi, 2017 yılında ihracattaki artışın ithalattan daha yüksek gerçekleşeceğini tahmin ediyoruz. Petrol ve diğer emtia fiyatlarındaki kademeli yükseliş ithalatı artırırken, iç talepteki ılımlı seyir ve reel kurdaki

değer kaybı ters yönde etki yapıyor. Bu çerçevede, 2017 yılında cari işlemler açığının GSYİH'ye oranının 2016 yılı seviyesine yakın, yüzde 4'ün altında gerçekleşeceğini tahmin ediyoruz. Cari işlemler açığının finansmanı ağırlıklı olarak uzun vadeli borçlanma ve doğrudan yatırımlarla sağlanmakta (Grafik 8).

2016 yılında yıllık tüketici enflasyonu temelde gıda enflasyonu kaynaklı dalgalı bir seyir izleyerek yıl sonunda yüzde 8,5 olarak gerçekleşti. Çekirdek enflasyon göstergeleri ise yıl boyunca kayda değer bir düşüş gösterirken son çeyrekte yaşanan döviz kuru gelişmelerine bağlı olarak Aralık ayında yükseldi. 2017 yılı Mart ayında ise yıllık enflasyon yüzde 11,29 oldu (Grafik 9). Enflasyonun Şubat ve Mart aylarında çift haneye ulaşmasına yol açan temel unsurlar, işlenmemiş gıda fiyatlarındaki baz etkisi, 2016 yılındaki vergi artışları ve kur geçişkenliği olmuştur.

Son dönemde birden fazla maliyet ve arz şokunun aynı anda ortaya çıkmasıyla enflasyonda hızlı bir yükseliş gözlemlendi. 2016 Kasım ayından bu yana yıllık enflasyonda gözlenen 4,3 puanlık artışın 2,8 puanının enerji ve gıda kalemlerinden kaynaklanmış olması, arz yönlü faktörlerin önemini gösteriyor (Grafik 10). Enflasyonda gelinen yüksek seviyeler, beklentiler ve fiyatlandırma davranışlarında bozulma riskine işaret ediyor.

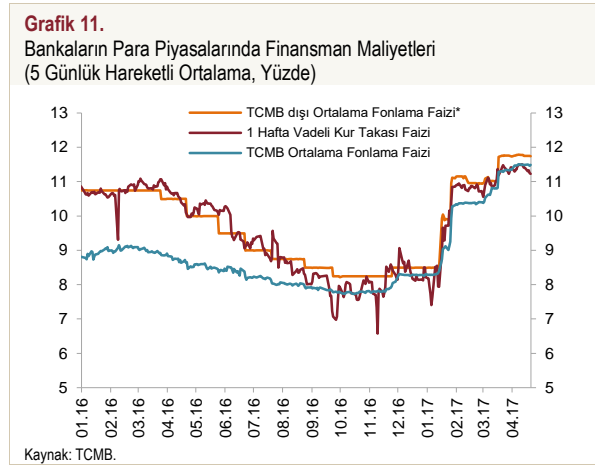
Değerli Konuklar,

Makroekonomik görünümü bu şekilde özetledikten sonra, konuşmama bu gelişmeler karşısında Merkez Bankasının para politikası tepkisini özetleyerek devam etmek istiyorum.

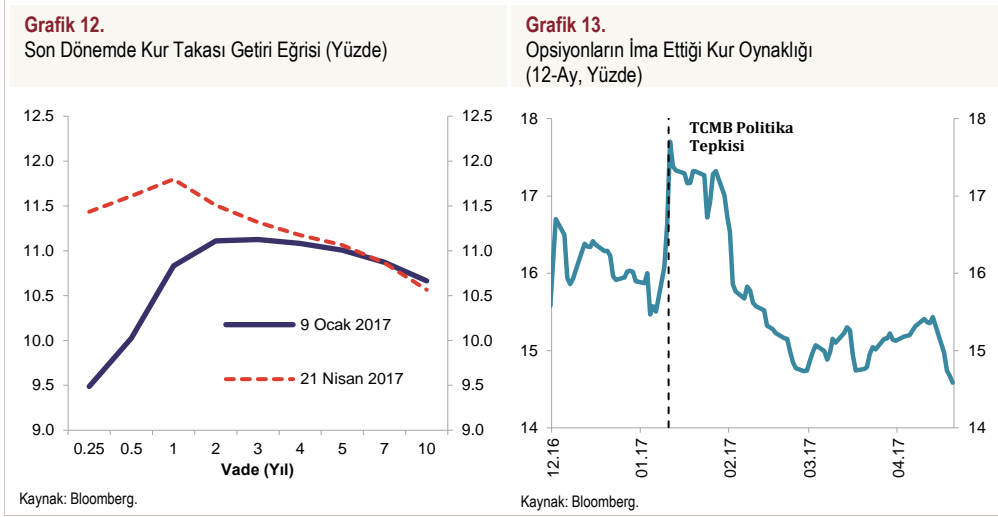
Merkez Bankası olarak, 2016 yılında enflasyon görünümüne karşı sıkı, döviz likiditesinde dengeleyici ve finansal istikrarı destekleyici politika duruşumuzu koruduk.

2016 yılının Kasım ayında, küresel ekonomi politikalarına ilişkin devam eden belirsizlikler ve ABD politika faizi beklentilerinin yukarı yönlü güncellenmesi, diğer gelişmekte olan ülkelerde olduğu gibi, Türkiye’de de finansal piyasalarda oynaklığa ve döviz kurunda yükselişe neden oldu. Bu gelişmelerin enflasyon beklentileri ve fiyatlama davranışları üzerindeki etkilerini sınırlamak amacıyla, Kasım ayında bir miktar parasal sıkılaştırma gerçekleştirdik.

Ocak ayında ise döviz kuru piyasasındaki bu aşırı hareketlerin fiyat istikrarı üzerindeki olumsuz etkisini sınırlamak amacıyla güçlü bir parasal sıkılaştırmaya gittik (Grafik 11).

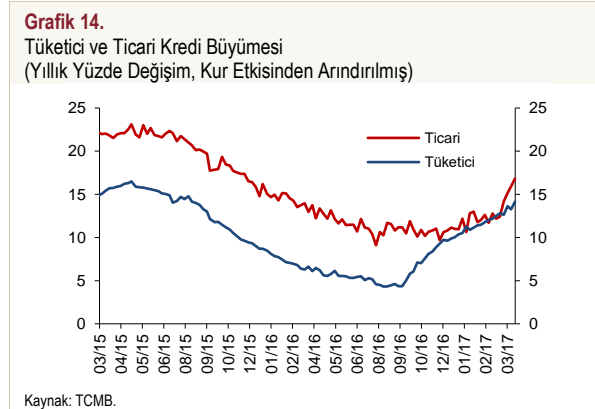

Para politikası fiyat istikrarını sağlama yönünde etkin şekilde kullanılmaktadır. 2017 yılının başında döviz piyasasında iktisadi temellerden kopuk ve sağlıksız fiyat oluşumları gözlenmiştir. Döviz kurunda yaşanan bu şoklar bir yandan iktisadi faaliyette kayda değer bir yavaşlamaya neden olurken diğer yandan enflasyonist baskıları artırıp orta vadeli görünümde bozulma riski yaratmıştır. Bu nedenle, , ödünleşimleri dikkate alan ve koordineli bir politika bileşimi benimsenmiş ve finansal koşullar üzerinde ilave sıkılık oluşturmadan döviz kurundan gelen maliyet yönlü enflasyon baskılarının hafifletilmesi hedeflenmiştir. Diğer taraftan düzenleyici kurumlar ile Hükümet tarafından da kredi kanalını destekleyici adımlar atılmıştır.

Aldığımız bu tedbirlerin olumlu etkisini gözlemlediğimizi vurgulamak isterim. Ocak ayındaki adımlarımızın ardından getiri eğrisinin eğiminin negatif olması ve döviz kuru oynaklığının ciddi anlamda azalması bu kararların bir yansımasıdır (Grafik 12 ve 13).

Öte yandan, kamu teşvikleri ve makroihtiyati tedbirlerin etkisiyle kredi büyümesi geçen yılın son çeyreğinden itibaren toparlanmaktadır (Grafik 14).

Değerli Konuklar,

Mevcut politikalarımızı enflasyon üzerindeki riskleri dengelemeye yönelik sıkı bir duruş olarak tanımlamaktayız. Para politikası kararları alınırken orta vadeli enflasyon görünümünü dikkate aldığımızı hatırlatmakta fayda görüyorum. Bu nedenle enflasyon görünümünde belirgin bir iyileşme sağlanana kadar para politikasındaki sıkı duruşumuzu koruyacağız.

Değerli Konuklar,

Para politikası enflasyonla mücadele ve dengeli büyümeye yaptığı katkı ile ekonominin uzun dönemli potansiyel büyümesini desteklemeye devam edecektir. Diğer taraftan, yapısal reformlardaki ilerlemeler ise ülkemizin büyüme potansiyelini artırarak enflasyonla mücadeleye ilave bir destek sağlayacaktır. Bu bağlamda, beşeri sermaye ve işgücü piyasalarına yönelik adımlar, teknoloji ve yenilikçiliği destekleyen bir yapının oluşturulması ve tasarrufların artırılması başlıca yapısal reform alanları olarak öne çıkıyor.

Konuşmamın bu kısmında, Merkez Bankası olarak fiyat istikrarını sağlamaya yönelik oluşturduğumuz stratejiden bahsederek bunun Bankamızın yapılanmasına ve faaliyetlerine yansımaları konusunda sizleri bilgilendirmek isterim.

Bildiğiniz gibi, Bankamızın yasayla belirlenmiş temel amacı fiyat istikrarını sağlamak ve sürdürmektir. Fiyat istikrarını sağlama amacının yasayla verilmiş olması konunun önemini açık şekilde ortaya koyuyor. Nitekim ekonomi yazınında fiyat istikrarının orta ve uzun vadede toplumsal refaha doğrudan katkısı konusunda bir uzlaşma mevcuttur. Buna göre, fiyat istikrarının kalıcı olarak sağlanması ekonomide öngörülebilirliği artırır; yatırım ve finansman koşullarının iyileştirilmesi için elverişli bir ortam sağlar.

Fiyat istikrarını sağlama konusunda merkez bankaları birincil role sahiptir. TCMB de yasayla belirlenmiş amacı doğrultusunda para politikası araçlarını hâlihazırda etkin biçimde kullanıyor. Geçmiş tecrübeler fiyat istikrarının kalıcı olarak sağlanabilmesi için enflasyonla mücadelenin bütüncül bir çaba ve yapısal bir yaklaşımla desteklenmesi gerektiğine işaret ediyor. Ödünleşimlerin asgari düzeyde tutularak kalıcı sonuçlar elde edilmesi bakımından ekonomideki ilgili tüm kurum ve paydaşların sürece katkıda bulunması büyük önem taşıyor. Bir diğer konu da enflasyon katılığını artıran yapısal konularda ilerleme sağlanması.

2016 yılı fiyat istikrarı odağını güçlendirdiğimiz ve iletişim politikasında önemli adımlar attığımız bir dönem oldu. Geçtiğimiz on yılda yaşanan deneyimler ışığında, fiyat istikrarına kalıcı olarak ulaşmak için bütüncül bir strateji tasarlayarak kamuoyu ile iletişimini yaptık. Bu strateji, Merkez Bankasının para politikası araçlarını enflasyonla mücadele yönünde gerektiği zamanda ve ölçüde kullandığı bir çerçeveye ilaveten yapısal unsurlara dair farkındalığı artırarak paydaşlarla ortak çabayı esas alan bütüncül bir yapı öngörüyor.

Yapısal alanlarda çözüm önerilerine katkıda bulunmak ve ortak bir tartışma platformu oluşturmak amacıyla geçtiğimiz yıl önemli adımlar attık. TCMB bünyesinde yeniden

yapılanmaya giderek Yapısal Ekonomik Araştırmalar birimimizi kurduk. Böylelikle, reel sektörle yakın iletişim halinde enflasyonla mücadelede yapısal alanlarda çözüm önerileri geliştirecek bir kurumsal kapasite oluşturmuş bulunuyoruz. Bu yeni birimimiz politika oluşturma sürecine destek sağlama çalışmaları ve yürüttüğü araştırmalara ilave olarak iki önemli konuda da faaliyette bulunuyor. Bunlardan ilki Gıda ve Tarımsal Ürün Piyasaları İzleme ve Değerlendirme Komitesi (Gıda Komitesi) kapsamındaki faaliyetlerden oluşuyor. Diğeri ise reel sektöre ilişkin bölgesel ve sektörel saha bilgisi derlenmesine ilişkin çalışmaları kapsıyor. Bu iki önemli konuya sırasıyla kısaca değinmek istiyorum.

Enflasyonda yüksek oynaklığa yol açan gıda fiyatları konusunda çalışmalar yürütmek amacıyla kurulmuş olan Gıda Komitesi 2016 yılında yeni bir yapıya kavuşmuş ve sekreteryası TCMB'ye verilmiştir.

Önümüzdeki dönemde Gıda Komitesi'nde sergilenen ortak kurumsal çabanın fiyat istikrarıyla ilişkili diğer yapısal alanlarda genişletilerek hayata geçirilmesi için gerekli adımların atılması planlanmaktadır.

Fiyat istikrarına kalıcı olarak ulaşabilmek için yapısal konulardaki çabaların bütüncül bir yaklaşımla desteklenmesinin öneminden söz ettim. Bu çerçevede son yıllarda reel sektörü yakından izleme ve anlama çabalarımızı güçlendirme yoluna gittik. Ekonomiye dair güncel gelişmeleri takip etmek ve reel sektörle iletişim ağıımızı sağlamlaştırmak amacıyla yaptığımız firma görüşmelerinin kapsamını genişleterek, süreci daha etkin yönetmek üzere Banka organizasyon yapısında gerekli düzenlemeleri yapmış bulunuyoruz. Merkez Bankası olarak, düzenli aralıklarla ülkemizin farklı şehirlerindeki firmaları ziyaret etmekteyiz. Bu görüşmelerde, bir yandan firmaların faaliyet ve beklentilerine dair değerlendirmelerini alırken, diğer yandan da yapısal sorunların tespit edilmesine gayret ediyoruz.

Bütün bu çabaların etkinliğini ve kamuoyu nezdinde farkındalığı artırmak amacıyla geçtiğimiz yıl içinde kamuoyuyla iletişimi güçlendirmek için bazı yenilikler yaptık. Bu doğrultuda, ilk olarak reel sektör temsilcileri ve finans kuruluşlarıyla düzenli toplantılar gerçekleştirildi. Ardından, yatırımcı ve analistlerle teknik içerikli görüşmeler artırıldı ve kapsamı genişletildi. İletişim alanında güncel teknolojik gelişmeleri yakından takip ederek sosyal medya araçlarını daha aktif şekilde kullanmaya başladık. Ayrıca, Bankamız çalışanlarının görüşlerini kamuoyu ile paylaşabilmeleri, tartışmaya açmaları ve ekonomi gündemine zamanlı katkıda bulunabilmeleri amacıyla, "Merkezin Güncesi" adlı blog

sitesini açtık. Yeni iletişim faaliyetlerimizle, farklı hedef kitlelerin bilgi ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik uygulamalarımızı büyük ölçüde iyileştirmiş bulunuyoruz.

Özetle, Türkiye ekonomisi son yıllarda güçlü bir performans sergilemiştir. Yakın dönemdeki makroekonomik gelişmeler Türkiye ekonomisinin dayanıklılığını teyit etmiştir. Maliye politikası ve makroihtiyati politikaların destekleyici duruşunun katkısıyla iktisadi faaliyet toparlanma eğilimine girmiştir. Diğer taraftan, para politikası fiyat istikrarını sağlama yönünde etkin şekilde kullanılmaktadır. Önümüzdeki dönemde yapısal alanlarda atılacak adımların fiyat istikrarına kalıcı biçimde ulaşılmasına katkı sağlayacağı kanaatindeyiz.

Değerli Konuklar,

Bankamız, yasayla kendisine verilen görev çerçevesinde fiyat istikrarı hedefi doğrultusunda finansal istikrarı da gözeterek Türkiye ekonomisinin dengeli ve sürdürülebilir büyüme sürecine katkı yapmaya devam etmektedir. Küresel ölçekte öngörülebilirliğin düşük olduğu bir dönemden geçerken bize düşen en önemli görev, temel hedeflerimiz doğrultusunda ilerlemektir. Konuşmamın sonunda, Bankamızın 85'inci yılını geride bıraktığını tekrar hatırlatmak istiyorum. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası köklü geçmişi ve sahip olduğu kurum kültürüyle ülkemizin en önemli ekonomi kurumlarından biridir. Bankamız geçmişte olduğu gibi bugün de ekonomik istikrara ve ülke refahına katkı yapmayı amaçlayarak faaliyetlerini sürdürmektedir. Konuşmamı burada tamamlarken ilginiz için bir kez daha teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.